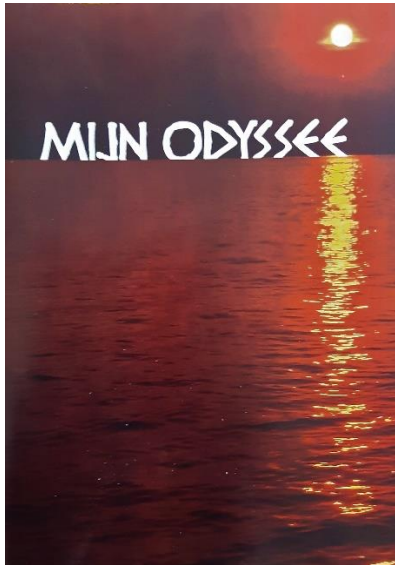

Speech van de heer Silvius, oud-leraar klassieke talen

Uitgesproken bij het Au revoir diner tijdens de reünie 2019

Waarde voorzitter van het Reüniecomité,

gun mij het plezier nog eenmaal leraar van Rolduc te mogen zijn. Laat mij dit illustere auditorium nog eenmaal aanspreken als: Beste leerlingen van Rolduc. Beste collega Brunenberg.

In 1967 hield ik ook de tafelrede bij gelegenheid van het Presidentsfeest. Ik beschreef mijn tocht per fiets van Kerkrade centrum naar het centrum van Rolduc.

- a) Ik fietste door een Kerkrade, dat zijn naam eer aandeed, met een rijkdom aan kerken. Wo sind sie geblieben? Die kerken zijn merendeels weggeblazen door de storm van de hic et nunc ideologie, c.q... LARIE (vult u zelf maar aan) ....SATIE. Ze zijn weggezet bij de afval..... van de gelovigen.
- b) Ik fietste door het Rolduckerveld met een rijkdom aan middelbare scholen: h.b.s-athenaeum-m.m.s.-havo en het gymnasium Rolduc. Wo sind sie geblieben? Die kostbare scholen zijn gefusilleerd, pardon ik vergis me in het woord; ze zijn - om een lang verhaal kort te maken - weggefuseerd.
- c) Ik fietste over/boven de mijngangen van het zwarte goud, de rijkdom van de economie van Kerkrade.
Wo sind sie geblieben?
De mijnen zijn dichtgegooid, omdat ze het milieu, de volksgezondheid (stoflongen) ondermijnden en Rolduc op het laatst bijna ondergroeven.

Jan Hartmann, die in 1967 als leerling deze tafelrede bijwoonde en nu op zijn website heeft staan, zei me onlangs: dat was uw Odyssee per fiets! Nu, in 2019, een halve eeuw later, mag ik weer de tafelrede houden onder Rolduciens. Nu wil ik de tocht te voet beschrijven van Chèvremont, onze huidige woonplek, via het Rolduckerveld naar Rolduc. Jan Hartmann zou misschien zeggen: "mijn tweede Odyssee per pedes (apostolorum) (silviorum).

De vraag: "Wo sind sie geblieben?: kerken, scholen, mijnen", heb ik reeds beantwoord: " Alles is verdwenen". Nu moet ik me bezighouden met de vraag: Wat is er voor de Kerk, middelbare school, in de plaats gekomen?

- a) Welnu... de kerkterreinen zijn veelal opgevuld met senioren-complexen, waar de ouderen hun luxe appartementen bewonen. Eén van die seniorencomplexen heet veelbetekenend: "Het Schip". Daar maken de oudjes in luxueuze scheepshutten hun laatste cruise, niet als de vroegere orantes (bidders), maar in een Titanic-achtige sfeer vóór de dansende en feestende T.V. beelden.
- b) De scholen, beste leerlingen, zijn vervangen door alles wat te maken heeft met sport, spel, ontspanning en wellness; sporthallen, tennisbanen, fintnesscentra, fysio-sessies, yoga en wellness-centra, jeu de boules, speeltuinen, voetbalveldjes, en zelfs een hondensportschool, en

meer: mocht het golvend landschap van Rolduc ooit omgeturnd worden tot een golfbaan, dan is de cirkel van het sportcircus, de circenses, rond.

- c) Voorts is het Rolduckerveld omzoomd door eetcafés van Chinezen, Srilankezen, Turken, Marokkanen en Italianen, en zelfs Rolduc heeft een hotel-restaurant-accomodatie, wel van high quality. Kortom: het Rolduckerveld heeft tegenwoordig cultuur van het "panem et circenses". Of anders gezegd: de vroegere homo orans (Kerk) et laborans (mijn en school) is nu de homo ludens et fruens, de spelende en genietende mens.
- d) Mag ik nog even wijzen op het feit, dat het Rolduckerveld geen veld meer is. Het veld is bedolven onder de asfalt en straatsteen van de verstedelijking. En de naam Rolduc wordt nog herinnerd aan de presidenten, directeuren en abten, die opgehangen zijn aan palen... als straatnamen.

Als mijn vrouw en ik verder wandelen langs de Roderlandbaan, de baan die het land rodert, radiert, of dóórsnijdt, worden we vergast niet door het zwarte mijnstof, maar door het fijnstof van de vele auto's, scooters, motors, snorfietsen. Vlug stappen we door naar de ietwat frissere lucht van Rolduc.

N.B. het goud van de mijn, steun voor de economie en werkgelegenheid, is weg en de huidige economie en werkgelegenheid blinkt niet meer zo uit.

Met zicht op het wijdse uitzicht van het Rolducse landschap en landgoed filosoferen we een beetje over de huidige situatie van Rolduc. We doen een verrassende ontdekking en komen tot een bijzondere conclusie.

- 1) Het mensbeeld van 1967 in het Rolduckerveld bracht ons, zoals we hebben gezien, voornamelijk het mensbeeld van de homo orans et laborans.
- 2) Nu, een halve eeuw later, vinden we er hoofdzakelijk de antithese: de homo ludens et fruens.
- 3) Het huidige Rolduc geeft ons de synthese: de vier mensbeelden blinken er in optima forma.
  - a) Waar zijn de orantes? Zoek ze bij uitstek in het Groot-Seminarie en ook wij vierden vanochtend een prachtige liturgie.
  - b) Waar zijn de laborantes? Rolduc bruist van de activiteiten, zoals u weet, en dat vereist veel werkers: de boer hij ploegde voort, de wijngaard, de conferenties, het hotel en restaurant, en wat dies meer zij.
  - c) Waar zijn de ludentes? Het zijn de spelers in de beste zin van het woord! muziek (b.v. het Orlando-festival, het orgel, etc.), het toneel, de overige kunsten en ook wat sporten (vogelschieten, Abdij-cross).
  - d) Waar zijn de fruantes? Dat zijn de gasten van hotel en restaurant, die willen genieten van de mooie Abdij-ambiance.

De kleine, nog gesloten, Republiek van Lodewijk van Deyssel is uitgegroeid tot de grote zaak van de grote Republiek, die Jef Stassen heeft neergezet.

En ondanks dit positieve beeld, denken mijn vrouw en ik nog vaak aan dat paradoxale verhaal over die Engelse gids, die op een gegeven moment tegen zijn toeristen zei: "En hier, dames en heren, ziet u een "abdij!", waarop een toehoorder hem interrompeerde: "En waar is dan de ruïne?" En ja, als we verder lopen langs de boerderij over de Graaf Saffenburgweg, komen we langs huilende baby's bij een hek met roestige spijlen. En hier, mijne dames en heren, ziet u de ruïne: een schoolgebouw, leeg, γυμνός, (naakt), het gymnasium is niet meer, geruïneerd. En om één klaslokaal in beeldspraak te

beschrijven: de Griekse tempel van Stroux, Tagage en mijzelf is afgebroken en de zuilen van Herodotus, Plato, de tragici en Homerus liggen tegen de grond. Untergang des Abendlandes. Ik heb nog een brokstuk Homerus onder het puin vandaan gehaald, en dat bied ik mijn oud-leerlingen aan in het boekwerkje "Mijn Odyssee".

Maar wie bouwt het middelbaar onderwijs daar weer op? Dat is van fundamenteel belang, omdat die onderwijstraditie één van de wezenlijke fundamenteën van Rolduc altijd is geweest. En zonder dat fundament lopen ook die andere fundamenteën gevaar. Zelf heb ik daartoe een poging gewaagd. Maar dat is een te lang verhaal voor nu. Maar ik voorzie, dat de toekomst weer rijp gaat worden voor nieuw middelbaar onderwijs ter plekke. Ondertussen laat ik nog eenmaal het Grieks weerklinken binnen deze muren:

**ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·**
